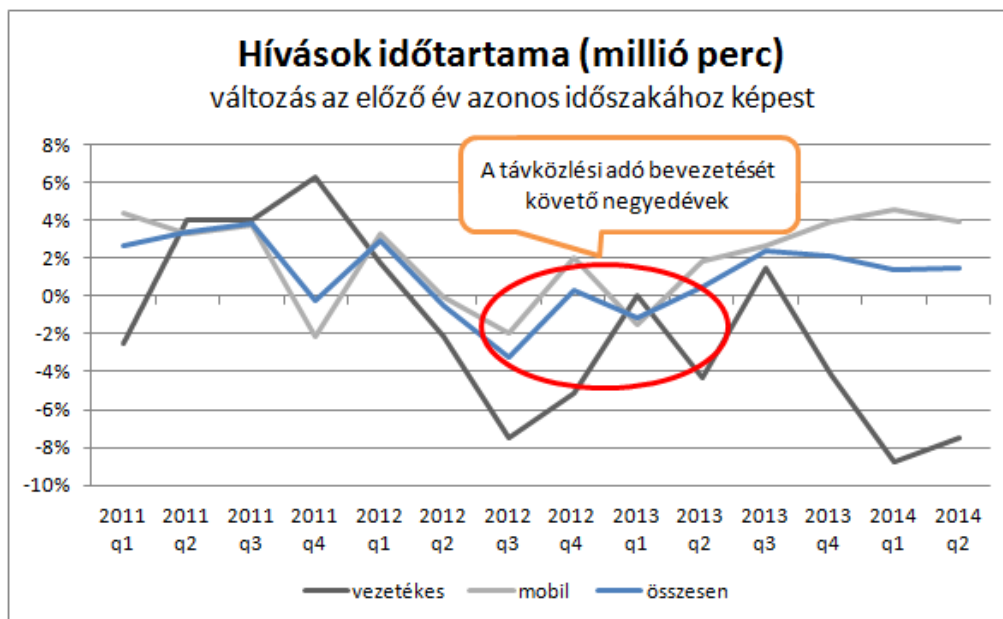

Háttéranyag a távközlési adó internet-szolgáltatásokra való kiterjesztésének lehetőségéről

A távközlési adó alapját érintő tendenciák

A távközlési adóból a költségvetésnek jelenleg évi mintegy 57 milliárd Ft bevétele származik, ami a távközlési szolgáltatók mobil- és vezetékes telefonszolgáltatásból származó árbevételének 12-14 százalékát teszi ki.

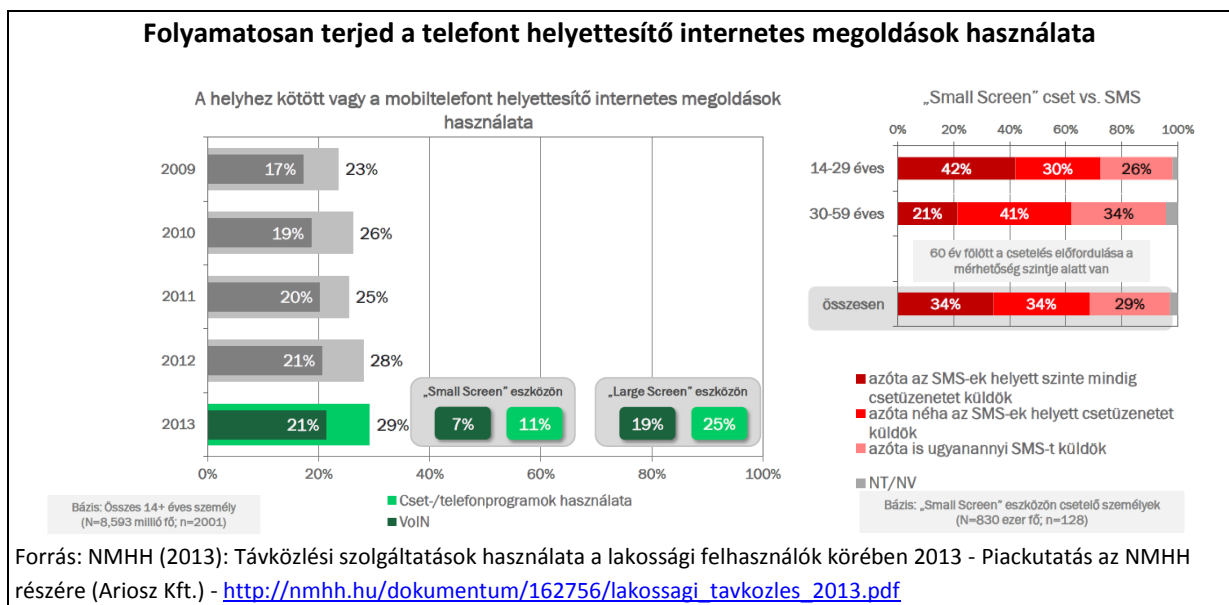
Az adó bevezetése a tapasztalatok szerint nem eredményezte a telefonhasználat jelentős csökkenését. Bár egy alaposabb regressziós elemzéshez nem áll rendelkezésre elegendő adat, a KSH honlapján elérhető idősorok alapján vizsgálható a telefonhívások időtartamának alakulása. Ez alapján a bevezetés negyedévében – 2012 III. negyedévében – a lebeszélte hívások időtartama ugyan 3%-kal visszaesett, a IV. negyedévben azonban már korrekciót láthattunk, és a következő két negyedévben is stagnált a hívások időtartama az előző évhez képest. Ezt követően a hívások időtartama 2% körüli ütemben növekedett. A korábbi és a későbbi években jellemző növekedési trendhez viszonyítva is elmondható, hogy tartósan legfeljebb 2-3% körüli visszaesésről beszélhetünk az adó bevezetését követően; azonban feltételezhető, hogy részben ez a lassulás is a nemzetgazdaság 2012. évi csökkenéséhez köthető, illetőleg szerepet játszott az internethálózaton keresztüli kommunikációs technológiák fokozottabb elterjedése is.

Az internet-hozzáférések számának emelkedése, valamint az internethálózaton keresztüli kommunikációs technológiák elterjedése alapján feltételezhető, hogy a távközlési adó jelenlegi alapja a jövőben fokozatosan erodálódik. A vezetékes telefonbeszélgetések kapcsán már ma is egyértelmű ez a tendencia – mely a csak mobiltelefonnal rendelkező háztartások arányának növekedése¹ mellett az internethálózaton keresztüli hanghívások (VOIN) terjedésének is tulajdonítható –, de mivel a

¹ Az NMHH adatai alapján a vezetékes és mobiltelefonnal is rendelkező háztartások aránya mintegy tizedével 40%-ra csökkent 2007 és 2013 között, miközben a csak mobillal rendelkezők aránya 10%-ponttal, 50%-ra nőtt.

Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2013-as felmérése szerint a 14 év feletti személyek mobiltelefon-ellátottsága is már 90%-os, így az extenzív bővülés lehetőségei korlátozottak, középtávon a mobilhívások dinamikája is mérséklődhet.

Az SMS-piacot fenyegetik nagyobb mértékben az okostelefonon futó csevegőprogramok: nagyobb arányban számoltak be az NMHH felmérésben megkérdezettek az SMS-forgalmuk csökkentéséről, mint a hangforgalom VoIP-os helyettesítéséről. Az SMS-ek kiváltása chatüzenetekkel a csevegőprogramot használók 68%-ára (2012: 63%) volt legalább részben jellemző.

Nemzetközi példák az internethasználat adóztatására

Más országokban is találni példát az internethasználat adóztatására, ám ezek jellemzően árbevétel, illetve szolgáltatási díjhoz kötődnek, adatforgalom alapú példát nem ismerünk.

Spanyolországban 2009 augusztusában életbe lépett az RTVE (Spanyol Rádió és Televízió) állami tévé finanszírozásáról szóló törvény. A törvény alapján a telekommunikációs szolgáltatók (amelyek vezetékes telefon-, mobiltelefon- vagy internetszolgáltatóként tevékenykednek) bruttó árbevételük 0,9%-át fizetik be adóként, amennyiben kereskedelmi csatornát működtetnek, akkor az árbevételük 3%-át, amennyiben fizetős tv csatornát működtetnek, akkor 1,5%-ot fizetnek. 2010 tavaszán az Európai Bizottság az Európai Unió Bíróságához fordult, a kivetett terhek jogszerűségének megállapítását kérve. **Franciaországban** hasonló jellegű adó működik, az adó kulcsa szintén 0,9%. Az Európai Bíróság Franciaország esetében a telekommunikációs cégekre kivetett adóteher esetében nem talált uniós normába ütközést, így 2013 júliusában az Európai Bizottság visszavonta a Bírósághoz intézett keresetét. Így ezek az adók nem közvetlenül az internet-szolgáltatásokat terhelik, hanem a távközlési cégek árbevételét.

Törökországban az áfán felül 25%-os „Special Communications Tax” (továbbiakban: SCT) terheli a mobiltelefonok percdíját, 15% a vezetékes telefonokét². Az adót 1999-ben vezették be azért, hogy az 1999-es földrengés helyreállítását finanszírozzák, eredeti tervek szerint az adót csak egy évre

² Mobile telephony and taxation in Turkey – Deloitte, (2012); REGULATORY REFORM IN TURKEY - OECD (2002); Török Miniszterelnökség honlapján megtalálható táblázat. (<http://www.invest.gov.tr/en-US/infocenter/publications/Documents/chart-of-principal-turkish-taxes-EN-2013.pdf>)

vezették be, ugyanakkor hatályban maradt és a költségvetés részét képezte 2013-ban is. Kiemelendő, hogy 2009-től a vezetékes, nem vezetékes és a mobil internet szolgáltatásra is bevezetésre került az SCT 5%-os kulccsal.

Jelenleg érvényben lévő SCT kulcsok Törökországban:

Speciális kommunikációs adó	
Mobil távközlési szolgáltatások	25%
Rádiós és televíziós műsorszórási szolgáltatások	15%
Vezetékes, nem vezetékes és a mobil internet szolgáltatások	5%
Egyéb távközlési szolgáltatások	15%

Az **Amerikai Egyesült Államok** egyes tagállamai (jelenleg 10) az internet hozzáférésre adót vettek ki még az 1998-as, internet adóztatást szabályozó törvény előtt, és ezek a tagállamok fenntarthaták a korábban kivetett adókat az internet hozzáférésekre. Az 1998-as törvényt a hatályba lépése óta többször megújították, módosították. Jelenleg folyamatban van a törvény olyan módosítása, amely eltörölné a tagállamok lehetőségét, hogy adót vessenek ki az internet előfizetésekre. Ezt a törvényjavaslatot az alsóház elfogadta, ugyanakkor a Szenátus még nem.

Ezen felül egyes országokban a közmédia finanszírozására szolgáló nem adójellegű díjakat kötelező megfizetniük azoknak a háztartásoknak, amelyek TV-, vagy rádiókészülékkel rendelkeznek. Ezek egyösszegű, háztartásonként megszabott díjak, amelyek nem függenek attól, hogy a háztartás a szolgáltatásokat milyen mennyiségben használja. Ugyanakkor, többek között **Svájcban**³, **Németországban**⁴ és **Dániában**⁵ ezt azoknak a háztartásoknak is meg kell fizetnie, amelyek sem TV, sem rádiókészülékkel nem rendelkeznek, de van internetelérésük, így indirekten egy közteher kapcsolódik az internet-előfizetésekhöz, míg más országokban csak interneten keresztüli adások után nem kell fizetni (pl.: Egyesült Királyság⁶).

³ <https://www.billag.ch/private/fees/>

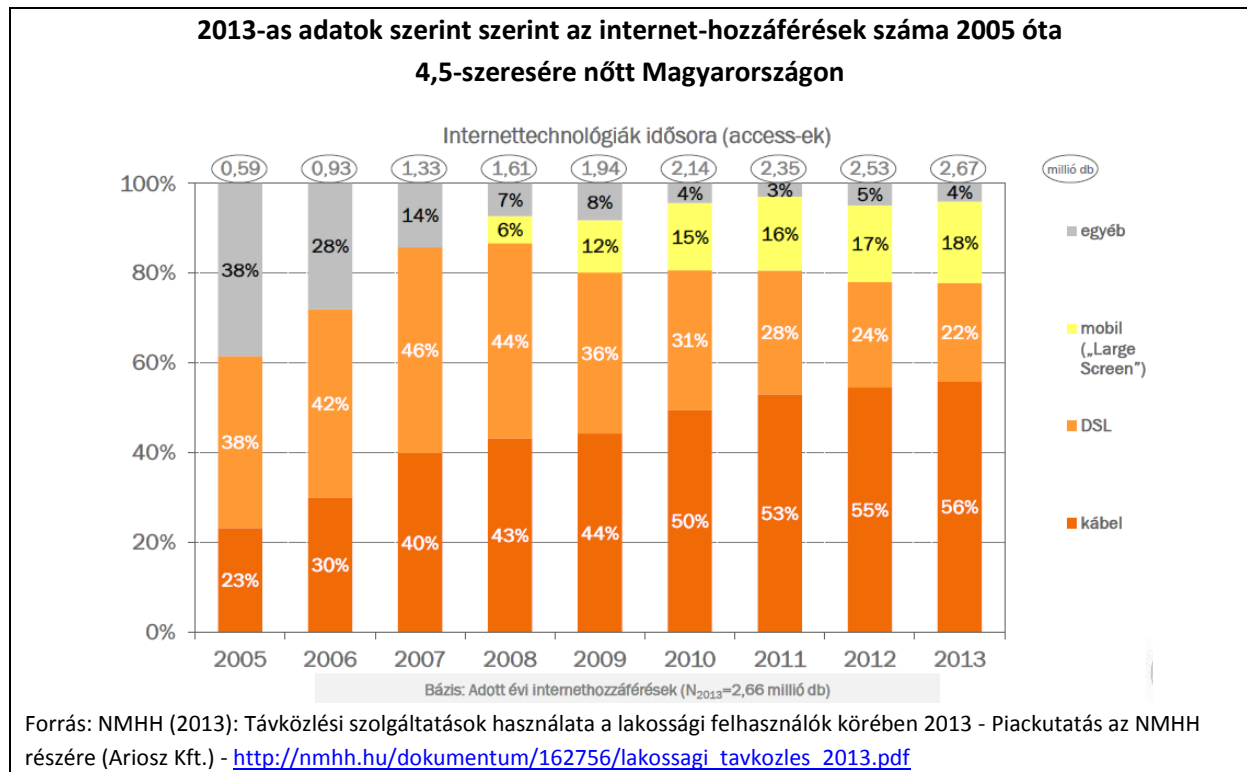
⁴ http://www.rundfunkbeitrag.de/e175/e225/Informationsflyer_Buergerinnen_und_Buerger.pdf

⁵ http://www.dr.dk/Om_DR/licens/Sprog/LicenceInEnglish.htm

⁶ <http://www.telegraph.co.uk/finance/personalfinance/money-saving-tips/10925912/The-legal-way-to-avoid-paying-the-TV-licence-fee.html>

Piaci folyamatok és kilátások

A telefonszolgáltatáshoz képest az adatforgalmi szolgáltatások dinamikája jelentősen eltér, hiszen míg előző esetben egy nagyrészt telített piacról beszélhetünk – az OECD adatai ⁷ szerint a mobilpenetráció hazánkban már 120% körüli, az NMHH adatai alapján pedig vezetékes telefon-előfizetések tekintetében már kifejezetten szűkül a piac –, addig az internet-szolgáltatás egy dinamikus bővülő piac, mind a felhasználók számát, mind a felhasználás intenzitását, illetve innovációs potenciálját tekintve is.

Mindezeken túl az adatforgalmi szolgáltatások tekintetében jelentős bővülés várható. Noha Magyarországra vonatkozó előrejelzések nem állnak rendelkezésünkre, több globális előrejelzés is hasonló tendenciákat jelez előre.

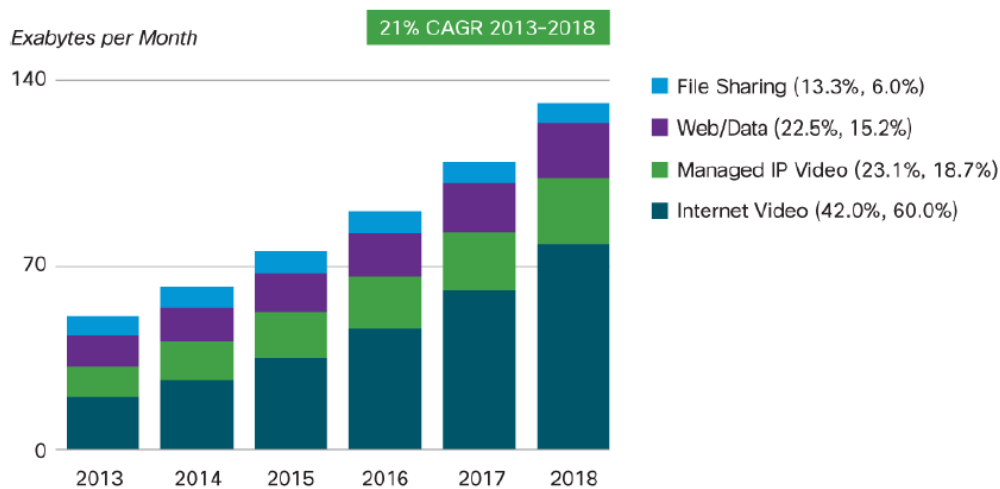
A Cisco előrejelzése szerint a globális adatforgalom 2013-2018 között mintegy háromszorosára bővül (évi 21%-os dinamika), ráadásul a hazánkat is magában foglaló Közép- és Kelet Európa régióban még ennél is magasabb növekedést várnak. A jelentős növekedés mögött várhatóan elsősorban az internetes videószerkezetek állnak majd, tovább mérsékelve a fájlcserehez köthető adatforgalmat. Ez utóbbi trendet a Cisco a Közép- és Kelet Európa régióra is érvényesnek látja, hiszen a fájlcserehez köthető adatforgalom stagnál az előrejelzésük szerint. Érdeemes megjegyezni, hogy a Cisco becslése az általunk ismert előrejelzések közül a konzervatívabbak közé tartozik, hisz pl. egy Nyugat-Európára

⁷ http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/ocd/science-and-technology/ocd-communications-outlook-2013/cellular-mobile-penetration-subscriptions-per-100-inhabitants_comms_outlook-2013-table73-en#page1

vonatkozó holland tanulmány ugyanezen időszakokra az adatforgalom 7-9-szeresére növekedésével (40% feletti éves dinamika) számol.⁸

Nemzetközi előrejelzések szerint az adatforgalom dinamikus emelkedése várható a következő években, elsősorban a videószoftalkatásoknak köszönhetően

Figure 14. Global IP Traffic by Application Category

Source: Cisco VNI, 2014

The percentages within parentheses next to the legend denote the relative traffic shares in 2013 and 2018, respectively.

Forrás: Cisco (2014): The Zettabyte Era: Trends and Analysis (http://www.cisco.com/c/en/us/solutions/collateral/service-provider/visual-networking-index-vni/VNI_Hyperconnectivity_WP.pdf)

Az adatforgalom általános növekedése mellett a másik fontos globális tendencia a mobilhozzáférések és a mobil tartalomfogyasztás terjedése. Az Ericsson egy 2012-es előrejelzése⁹ globálisan az előfizetések közel 3,5-szeresére növekedésével számol 2012 és 2017 között. Noha Magyarországon a már most is magas mobilpenetráció miatt feltételezhetően nem várható ilyen arányú bővülés, a hordozható eszközök terjedése nem elhanyagolható további növekedésre adhat alapot – ami ugyanakkor szinte kizárólag az adatforgalomban jelenik majd meg, a hangszolgáltatások tekintetében nem. A Cisco már idézett előrejelzése szerint a mobil eszközökön forgalmazott adatok évente 61%-kal bővíthetnek 2013 és 2018 között globálisan, és 69%-kal a Közép- és Kelet-Európa régióban¹⁰.

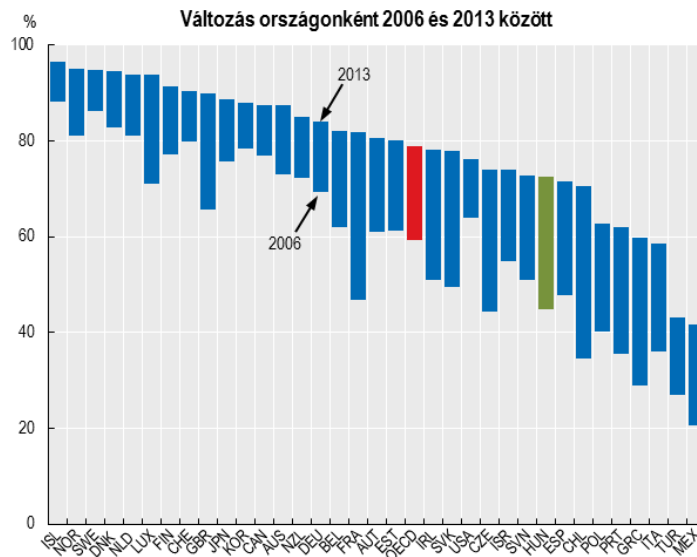
A magyar piac bővülési potenciálja kapcsán az OECD nemzetközi adatai szolgálhatnak iránymutatásul. Ezek alapján általában is, de a mobil-adatkapcsolatok területén különösen magas bővülésnek lehet tere a következő években, összhangban a globális előrejelzésekkel.

⁸ Forrás: Dialogic and the Eindhoven University of Technology (2014): Fast Forward - How the speed of the internet will develop between now and 2020 (<http://nlkabel.nl/wp-content/uploads/2014/06/onderzoek-Dialogic-Fast-Forward-2014.pdf>)

⁹ Forrás: Ericsson Traffic and Market Report June 2012 (http://www.ericsson.com/res/docs/2012/traffic_and_market_report_june_2012.pdf)

¹⁰ Cisco(2014): Cisco Visual Networking Index: Forecast and Methodology, 2013–2018, white paper (Table 16 - http://www.cisco.com/c/en/us/solutions/collateral/service-provider/ip-ngn-ip-next-generation-network/white_paper_c11-481360.pdf)

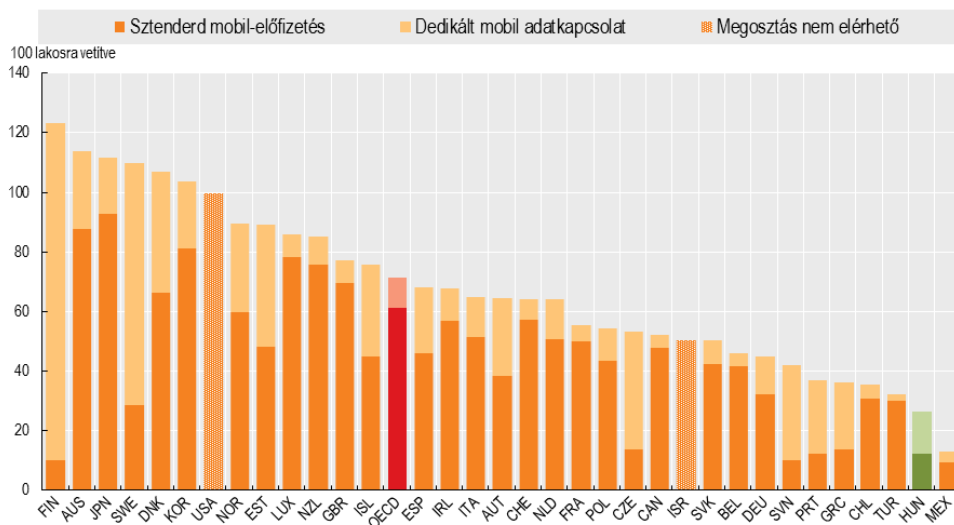
Bár az utóbbi években viszonylag erősen bővült, továbbra is átlag alatti az internethasználók aránya Magyarországon

Forrás: OECD számítások az OECD, ICT adatbázis és az Eurostat, Information Society Statistics alapján, 2014 július.

A fentiek alapján a távközlési adó kiterjesztése egy várhatóan dinamikusan bővülő adóalapot érne el, ami ellensúlyozhatja a jelenlegi alpnak hosszabb távon a fogyasztási szokások megváltozása miatt bekövetkező erózióját. Ezzel együtt, noha feltételezhető, hogy az internetfogyasztási szokások miatt az adatforgalom és a piac bővülése nem állna meg, nem kizárható, hogy az internet-szolgáltatásra kivetendő adó nem elhanyagolható mértékben fékezne az ágazat dinamikáját. A dinamikus hatás becsléséhez nem állnak rendelkezésünkre ár rugalmassági adatok, de feltételezhető, hogy fékezőhatásra főként a mobilpiac esetében lehet számítani, hiszen, míg az OECD adatai alapján a vezetékes internetszolgáltatások árai hazánkban viszonylag visszafogottnak mondhatók, addig a magyar mobilpiac meglehetősen drágának tűnik nemzetközi összehasonlításban¹¹.

A mobil-adatelőfizetések tekintetében jelentős bővülési potenciállal rendelkezik a magyar piac

Forrás: OECD, Broadband Portal, www.oecd.org/sti/broadband/oecdbroadbandportal.htm, 2014 július.

¹¹ http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/oecd-communications-outlook-2013/main-trends-in-pricing_comms_outlook-2013-9-en#page27

Megfontolások az adó szerkezete kapcsán

A távközlési adó jelenlegi logikájába leginkább egy forgalomarányos megoldás illik bele, de alternatívát jelenthet egy árbevétellel vagy előfizetési díjjal arányos, illetve egy előfizetésenként állandó változat is.

Az internetszolgáltatás árbevételével, illetve az előfizetési (és forgalmi) díjjal arányos változat előnye, hogy könnyebben kalkulálható, technikailag könnyebben bevezethetőnek tűnik. Hátránya ugyanakkor, hogy könnyebben áthárítható, egyértelműen megjelenhet a szolgáltatások áraiban, ráadásul Spanyolországhoz és Franciaországhoz hasonlóan felmerülhet az adó európai szabályoknak való megfelelésének kérdése. Ugyan a francia esetben már megállapították a közteher jogszerűségét, fontos különbség lehet, hogy a hazai adómérték várhatóan jelentősen meghaladná a spanyol és francia példákat. További hátrány, hogy nehezen illeszkedne a távközlési adó jelenlegi formájához, hiszen a különböző távközlési szolgáltatásokat eltérő logika és alap mentén terhelné a kiterjesztett adó. Egy ilyen megoldás továbbá jelentősebb piaci hatásokkal is járhat, versenyhátrányba hozva azon vállalkozásokat, akik leginkább csak internetszolgáltatást nyújtanak ügyfeleiknek, hiszen a szélesebb szolgáltatási csomagot (pl. TV+telefon+internet, vagy mobiltelefon-előfizetéshez kapcsolt adatkapcsolat) nyújtó vállalkozások az egyes szolgáltatások relatív árainak módosításával mérsékelhetnék adóterheiket.

Amennyiben előfizetésenként egy fix összegű adóteher kerülne kivetésre, az elsősorban az alacsonyabb sávszélességű és így jellemzően olcsóbb, illetve a mobilinternet-előfizetések kapcsán jelentene jelentősebb terhelést. Főként az utóbbiakkal kapcsolatos piaci reakciók lehetnek jelentősek, hiszen ezek a díjcsomagok sok esetben csupán havi néhány száz MB forgalmat tartalmaznak, jellemzően telefon díjcsomagok részeként vagy egyes esetekben a havi 1000 Ft-ot sem meghaladó előfizetési díj mellett. Így e díjcsomagok esetében egy, a megcélzott bevételt biztosítani képes fix adóteher a szolgáltatás költségéhez képest kiugróan magas lenne, vagyis ez a megközelítés a mobilinternet-piac jelentős visszaszorulásához vezetne. Felmerülhetne a vezetékes, illetve mobil-előfizetések eltérő tételes adóval történő terhelése, tekintve ugyanakkor, hogy e két technológia egyre szélesebb körben közvetlenül is versenyzik, ez a lépés meglehetősen piactorzító lehet, versenyelőnybe hozva az amúgy is jóval magasabb piaci erejű mobilszolgáltatókat, illetve felmerülhetnek a technológiasemleges szabályozás EU-s elvének teljesülésével kapcsolatos viták is.¹²

Egy tisztán forgalom-arányos adóteher előnye egyrészt, hogy illeszkedik a távközlési adó jelenlegi logikájába, illetve a felhasználók közül a legnagyobb hálózatterhelést generáló fogyasztókat sújtja nagyobb teherrel. Noha a magánszemélyek esetében a kiugró forgalom egy része a jellemzően illegális tartalmakat forgalmazó fájlcsere-lő hálózatokból származik¹³, egyre növekszik a legális

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002L0021&from=EN>

Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal kapcsolatos keretirányelv 8. cikk (1) „...A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ezen irányelvben és a különös irányelvekben meghatározott szabályozási feladatok – különösen a hatékony verseny biztosítását célzó szabályozási feladatok – ellátása során, a nemzeti szabályozó hatóságok a lehető legnagyobb mértékben vegyék figyelembe a technológiasemleges szabályozás kívánalmát.”

¹³ A Cisco becslése szerint Közép- és Kelet-Európában a fájlcsere szerepe a fogyasztók teljes adatforgalmán belül a 2013 egyharmad feletti arányról 2018-ra 12%-ra mérséklődhet. Forrás: Cisco(2014): Cisco Visual Networking Index: Forecast and Methodology, 2013–2018, white paper (Table 10 és 12 - http://www.cisco.com/c/en/us/solutions/collateral/service-provider/ip-ngn-ip-next-generation-network/white_paper_c11-481360.pdf)

streaming-szolgáltatások (pl. Youtube, Spotify, Deezer, Netflix, Pandora, HBO Go, Hulu), videokommunikációs megoldások (pl. Skype, Viber, Google Hangout), illetve felhő-szolgáltatások (pl. OneDrive, Dropbox, iTunes), és legális szoftverboltok (pl. Steam, Valve) szerepe is. A legális tartalomfogyasztás egyelőre kevésbé elterjedt Magyarországon, mint az e tekintetben élővas Egyesült Államokban, ám ez részben annak az eredménye is lehet, hogy a szolgáltatók egy része még csak tervezi a hazai piacra lépést. A forgalomarányos adó hátránya, hogy korlátozhatja, késleltetheti a jellemzően adatforgalom-intenzív legális szolgáltatások piacra lépését (pl. Netflix), illetve terjeszkedését (pl. Spotify, Steam, stb.). Továbbá fékezheti az innovációt is, elsősorban az új, hálózati eszközöket és folyamatos adatkapcsolatot használó technológiák terjedésének visszafogásán keresztül. Egy ilyen adó a szolgáltatók számára is nehezebben tervezhető, adott esetben arra ösztönözheti a távközlési vállalkozásokat, hogy az adatforgalom csökkentésére törekedjenek; ezáltal hátráltatja az ágazat fejlődését, a beruházásra való ösztönzés fékezésén keresztül pedig a szélessávú internet-elérések térnyerését. Emellett az adóteher esetleges áthárítása esetén ez a megoldás különösen kedvezőtlenül érintené a gyors fejlődést felmutatni képes internetes startup-vállalkozásokat és egyes speciális szolgáltatásokat (pl. ingyenes wifi-szolgáltatás) is. A hátrányokat mérsékelheti a két megoldás kombinációja; vagyis egy forgalom-arányos, ugyanakkor előfizetésenként maximalizált adóteher bevezetése.

Az adófizetők köre

Az adót fizető szolgáltatók köre jórészt átfed a távközlési adó jelenlegi alanyaival, ugyanakkor az egyes szolgáltatók súlya ezen a piacon igen eltérő. A hanghívások piacán mostanra a beszélt percek mintegy 4/5-ét a mobilhálózatokból indított hívások adják.

Eközben az internet-szolgáltatások esetében az előfizetések közel 2/3-a mobil előfizetés, a forgalomból ugyanakkor a mobilszolgáltatók csupán néhány százalékos részesedéssel bírnak. (Az azonos forgalmat biztosító mobilinternet-előfizetések ugyanakkor jellemzően drágábbak, így a díjbevételeken belül ezen szolgáltatók súlya jelentősebb lehet.)

A mobil távközlési piacot 3 nagy szereplő uralja. Ezen a piacon az NMHH legfrissebb elérhető adatai szerint a Telekom 47, a Telenor 30, a Vodafone 23 százalékos részesedéssel bír. A vezetékes hanghívások piacán a Telekom 56, a UPC 15, az Invitel 13, a Digi 10 százalékkal rendelkezik, míg a piac fennmaradó részén kisebb szolgáltatók (Tarr, GTS-Hungary, PR-TELEKOM, ViDaNet, PARISAT stb.) osztoznak.

Az alábbi táblázat jól illusztrálja, hogy az adó internet-szolgáltatókra való kiterjesztése (az adatforgalom alapján) elsősorban a vezetékes internet-piacon jelentősebb szolgáltatók (UPC, Invitel, Digi és más, kisebb szolgáltatók) relatív súlyát növelné az adófizetők körén belül. A távközlési adó kiterjesztése által érintett vállalkozói kör sokkal kevésbé koncentrált, mint a telefonszolgáltatások esetében, így nagyobb arányban vannak köztük olyan (zömében hazai, csak regionálisan, vagy egy-egy településen aktív) szereplők, melyek tevékenységi köre kevésbé diverzifikált, s így sokkal érzékenyebben reagálnának a többlet-adóterhelésre. Néhányuk esetében az adatforgalom számottevő része a televízió-szolgáltatáshoz köthető (pl. IPTV). Többségük minden bizonnyal az adó teljes áthárítására, vagy beruházási tevékenységük drasztikus visszafogására kényszerülne, ami jelentősen rontaná versenyképességüket. Az átrendeződés pontos mértéke erősen összefügg az adó szerkezeti kialakításával. Egy előfizetésenként bevezetett felső korlát érdemben is képes tompítani ezt a hatást, ám teljesen nem szüntetheti meg.

Az érintett vállalkozások közül az OSAP felmérés alapján ismert adatforgalmat bonyolító cégek	a hatályos távközlési adóból való részesedés (2013. jan.)	részesedés az internetpiacon (előfizetők száma szerint, 2013)		a teljes adatforgalomból való részesedés (2013)
		vezetékes	mobil (csak az adatforgalmat bonyolítók)	
összesen 52 vállalkozás	99%	100%	100%	100%
a 6 piacvezető vállalkozás				
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
összesen	98,6%	87,5%	100%	86,4%
csak kábeltelevíziós technológiát alkalmazó* vállalkozások				
a távközlési adónak jelenleg is alanya (13 vállalkozás)	0,1%	4,0%	-	3,8%
a távközlési adónak jelenleg <u>nem</u> alanya (17 vállalkozás)	-	3,8%	-	3,8%
összesen (30 vállalkozás)	0,1%	7,8%	-	7,7%
vegyes tevékenységű vezetékes szolgáltatók				
a távközlési adónak jelenleg is alanya (7 vállalkozás)	0,2%	3,6%	-	3,5%
a távközlési adónak jelenleg <u>nem</u> alanya (9 vállalkozás)	-	1,1%	-	2,5%
összesen (16 vállalkozás)	0,2%	4,7%	-	5,9%

*kizárólag DOCSIS 1.0, 2.0, 3.0 és sodrott érpáras vagy koax kábeles Ethernet technológiát használó vállalkozások

FORRÁS: OSAP távközlési adatok és NAV adóbevallások

Az adómérték kalibrálása

Az internet-szolgáltatás után a KSH adatai alapján a szolgáltatók évente hozzávetőlegesen nettó 170 milliárd Ft árbevételre tesznek szert¹⁴. Ennek arányában egy, a telefonszolgáltatásokéhoz hasonló mértékű, forgalmi típusú adó bevezetésével így 20-25 milliárd Ft többletbevétel lenne elérhető. (Mivel a távközlési adót a szolgáltatók a tárgyhónapot követő második hónapban kötelesek bevallani és megfizetni, a bevezetés évében pénzforgalmi szemléletben ennek csupán az év első 10 hónapjára jutó része jelentkezne.) Ugyanakkor a pontos paraméterek kalibrálását rendkívül megnehezíti – különösen felső korlát alkalmazása esetén –, hogy nem rendelkezünk megfelelő eloszlási adatokkal az egyes előfizetések forgalmával kapcsolatban. Az eloszlással kapcsolatos bizonytalanság miatt az egyes paraméterek alapján várható adómérték csak viszonylag tág tartományon belül becsülhető.

A KSH legfrissebb elérhető adatai szerint¹⁵ 2014 második negyedévében 6,8 millió internet-előfizetés volt Magyarországon; ebből 2,4 millió a vezetékes és 4,4 millió a vezetékek nélküli (döntően mobil)

¹⁴ http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oni002.html

¹⁵ http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_oni001.html

előfizetések száma. Az elmúlt időszakban elsősorban a mobil előfizetések száma mutatott dinamikus növekedést.

Az adatforgalomra az OSAP 1995 adatgyűjtéséből áll rendelkezésünkre adat. Ez alapján 2013-ban egy átlagos mobilinternet-előfizetés havi adatforgalma 0,4 GB, egy átlagos vezetékes előfizetés havi adatforgalma 46 GB volt. A mobilinternet-előfizetések mintegy ¼-e ugyanakkor inaktív volt, azaz egyáltalán nem történt rajta adatforgalom. (Ezek vélhetően telefon díjsomagokba épített előfizetések.) Ugyanezen adatok alapján a vezetékes előfizetéseknek mintegy 6,5 százaléka volt üzleti előfizetés. Az üzleti és az egyéni előfizetők számára nem áll rendelkezésünkre megbontás.

A forgalom felhasználók közti megoszlásáról ugyanakkor nem áll rendelkezésünkre megfelelő adat. Ennek tekintetében ezért csak feltételezésekkel élhetünk, a pontosabb tervezéshez csak a szolgáltatók tudnának megfelelő adatokat szolgáltatni. A becslést nehezíti, hogy a vezetékes kapcsolatokkal rendelkező ügyfelek adatforgalma vélhetően több nagyságrenddel eltér egymástól. Miközben egy konzervatívabb, az internetet szinte kizárólag e-mailezésre és híroldalak böngészésére használó internet-felhasználó havi adatforgalma akár 1 GB alatt maradhat, az online video-szolgáltatások felhasználói több 10, a fájlcsere-szolgáltatások felhasználói akár több száz GB adatforgalmat is generálhatnak egy hónapban; egy számos alkalmazottal rendelkező üzleti ügyfél havi adatforgalma pedig ennél is akár nagyságrendekkel nagyobb lehet.

Hasonló esetekben bevett statisztikai feltételezés az eloszlás lognormális eloszlással való közelítése. Az eloszlás szórása ismeretlen, azonban a fentiek alapján feltételezhető, hogy az meglehetősen koncentrált. A bevételi hatás becslése során azzal a feltételezéssel élünk, hogy a lognormális eloszlás szórása 1,7 és 2,4 közt van. Az előbbi azt jelenti, hogy az előfizetők felső 20%-ánál a teljes forgalom mintegy 80%-a koncentrálódik (ez az ún. Pareto-elv), míg az utóbbi esetben a felső 10%-a bonyolítja a teljes forgalom mintegy 85%-át.

A fenti paraméterek mellett, számításaink szerint egy a távközlési adó esetében alkalmazotthoz hasonló, magánszemélyek esetében havi 700 Ft-os, üzleti előfizetők esetében havi 5000 Ft-os ármaximum megkezdett GB-onként 150 Ft-os adómérték mellett nagyjából elegendő lehet a kívánt bevétel eléréséhez; ez a becslés azonban jelentős bizonytalanságot hordoz magában.

Várható adóbevétel 12 hónapra 150 Ft/GB adómérték mellett, egyéni felhasználók esetében havi 700, üzleti felhasználók esetében havi 5000 Ft maximális mérték esetén.

	Előfizetések száma (db)	Bevétel (alsó becslés, Mrd HUF)	Bevétel (felső becslés, Mrd HUF)
Mobil előfizetők (csak aktív)	3 300 000	6	9
Vezetékes egyéni előfizetők	2 250 000	12	16
Vezetékes üzleti előfizetők	150 000	3	7
Összesen	5 700 000	21	32

Ha a magánszemélyek esetében valamivel magasabb, 1000 Ft-os GB-onkénti adómérték kerül bevezetésre, a 25 milliárd Ft-os elvárt bevétel is nagy valószínűséggel teljesülne. Ugyanakkor érdemes figyelembe venni, hogy a KSH adatai szerint az egy előfizetésre jutó nettó árbevétel 2012-

ben mintegy havi 2400 Ft volt, ami bár minden bizonnyal jelentős szórást mutat, jól jelzi, hogy az előfizetők szempontjából az esetlegesen áthárított adó rendkívül jelentős áremelkedést okozna.

Várható adóbevétel 12 hónapra 150 Ft/GB adómérték mellett, egyéni felhasználók esetében havi 1000, üzleti felhasználók esetében havi 5000 Ft maximális mérték esetén.

	Előfizetések száma (db)	Bevétel (alsó becslés, Mrd HUF)	Bevétel (felső becslés, Mrd HUF)
Mobil előfizetők (csak aktív)	3 300 000	6	9
Vezetékes egyéni előfizetők	2 250 000	15	20
Vezetékes üzleti előfizetők	150 000	3	7
Összesen	5 700 000	24	36

Az adómérték ennél pontosabb kalibrálásához ugyanakkor további, részletesebb eloszlási adatokra lenne szükség.

Következtetések

- A távközlési adó bevezetése a tapasztalatok szerint nem eredményezte a telefonhasználat jelentős csökkenését; az adatok vizsgálata alapján az adó bevezetését követően tartósan legfeljebb 2-3% körüli visszaesérről beszélhetünk; azonban feltételezhető, hogy részben ez a lassulás is a nemzetgazdaság 2012. évi csökkenéséhez vagy az internethálózaton keresztüli kommunikációs technológiák fokozottabb elterjedéséhez köthető.
- A távközlési adó kiterjesztése az internetszolgáltatásokra egy várhatóan dinamikusán bővülő adóalapot vonna be, ami ellensúlyozhatja a jelenlegi alap hosszabb távon az internet-hozzáférések számának emelkedése, az internethálózaton keresztüli kommunikációs technológiák elterjedése, illetve a fogyasztási szokások megváltozása miatt bekövetkező erózióját.
- Ezzel együtt, noha feltételezhető, hogy az internetfogyasztási szokások miatt az adatforgalom és a piac bővülése nem állna meg, nem kizárható, hogy az internet-szolgáltatásra kivetendő adó nem elhanyagolható mértékben fékezne az ágazat dinamikáját.
- Más országokban is találni példát az internethasználat adóztatására, ám ezek jellemzően árbevételhez, illetve szolgáltatási díjhoz kötődnek, adatforgalom alapú példát nem ismerünk.
- Noha a 20-25 milliárd Ft többletbevétel reálisan elérhetőnek látszik, a lépés visszafoghatná a modern technológiák és szolgáltatások területén tapasztalható innovációt.
- Álláspontunk szerint a piac szerkezetét egy forgalomarányos, ugyanakkor előfizetésenként maximalizált adóteher torzítaná a legkevésbé.
- Becsléseink szerint egy, a magánszemélyek esetében havi 700-1000 Ft-os, üzleti előfizetők esetében havi 5000 Ft-os maximumérték és megkezdett GB-onként 150 Ft-os adómérték nagyjából elegendő lehet a kívánt bevétel eléréséhez, ezek a becslések azonban – pontos eloszlási adatok hiányában – jelentős bizonytalanságot hordoznak magukban. A bevételi hatások pontosabb becsléséhez ugyanakkor további, részletesebb eloszlási adatokra lenne szükség.